

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตราชวិภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2
THE RELATIONSHIP BETWEEN CREATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND TEACHERS' COMPETENCY IN THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
BANGKOK 2 (RATCHAWIPHA CHAPTER)

¹ชนินทร์พร โพธิ์พวงค์ และ ²พร้อมพิไล บัวสุวรรณ

¹Chaninporn Potippayawong and ²Promptilai Buasuwan

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ประเทศไทย

Kasetsart University, Thailand

¹chaninporn.p@ku.th

Received: May 20, 2023; Revised: July 26, 2023; Accepted: August 16, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1.) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตราชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 2.) ระดับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตราชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 และ 3.) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตราชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2565 ตัวอย่างครู 284 คน กำหนดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้มาด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่น .960 มาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ผลการวิจัย พบว่า 1.) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตราชวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

¹ นิสิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2.) ระดับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขต 2 ในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก 3.) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับกับสมรรถนะของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .655

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; สมรรถนะครู; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study 1.) the level of creative leadership of school administrators in the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 (Ratchawipha Chapter) 2.) the level of teachers' competency in the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 (Ratchawipha Chapter) 3.) relationship between creative leadership of school administrators and teachers' competency in the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 (Ratchawipha Chapter) The sample of 284, was determined from Krejcie & Morgan's table by proportional allocation sampling in academic year 2022. The instrument for data collection was a rating scale questionnaire with 5 - level rating scales. The reliability of the questionnaire was 0.960. The data were analyzed in terms of frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson Correlation Coefficient. The results were as followed; 1) a level of creative leadership of school administrators in the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 (Ratchawipha Chapter) was overall at a high level 2.) a level of teachers' competency in the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 (Ratchawipha Chapter) was overall at a high level 3.) the creative leadership of school administrators had relationship with teachers' competency at a medium level with statistically significant at .01. The correlation coefficient was .655.

Keywords : Creative Leadership; Teachers' Competency; School administrators

บทนำ

ในยุคที่มีความผันผวนของสถานการณ์หรือที่เรียกว่า “VUCA world” ที่มีการเปลี่ยนแปลง ความไม่แน่นอน และพลิกผันอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเทคโนโลยี โทคมานาคม การสื่อสาร การลงทุน การเมืองการปกครอง รวมไปถึงด้านการศึกษา ก็เป็นอีกด้านที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ เพื่อทันต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่มีความแตกต่างทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนและรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่าง ในด้านการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ที่เต็มไปด้วยความ

ไม่แน่นอน ผนวกกับการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์โควิดที่จำเป็นจะต้องมีการปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่นและออกแบบการบริหารงานในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้การศึกษายังคง เดินหน้า เกิดการเจริญเติบโตทางการศึกษาตามมา เศรษฐกิจ สังคมก้าวหน้า ประเทศชาติก้าวสู่ ความยั่งยืน ไม่ว่าสถานการณ์จะวิกฤต หรือไม่วิกฤต ยิ่งในสถานการณ์วิกฤต เป็นโอกาสในการ พัฒนาการศึกษาย่างยั่งยืน (ฉัตรกุล เอื้อพิพัฒนากุล. 2564) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน การนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้นั้นต้องมีทักษะในการแก้ไขปัญหาและคาดการณ์แนวโน้ม โอกาส รวมไปถึงอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ เป็นผู้มองหาโอกาสในวิกฤตที่มีวิสัยทัศน์ ได้ตอบหรือตอบสนองต่อบุคคลนำบุคคลอื่นๆ ด้วยแนวทางหรือวิธีการที่แตกต่างจากเดิมอย่างทำ ทาย พร้อมมีความยืดหยุ่น ซึ่งภาวะผู้นำที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันคือ ภาวะ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังหมายถึงการเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมให้ เหมาะสมแก่การก่อให้เกิดการริเริ่มสิ่งใหม่และส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีความ สร้างสรรค์ในตนเอง

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึง ความสามารถในการบริหารที่นำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ที่แปลกใหม่และแตกต่างในหลาย มิติอย่างสร้างสรรค์และมีแรงบันดาลใจ มีวิสัยทัศน์ มีความยืดหยุ่น อันจะนำไปสู่กระบวนการคิดใน สิ่งใหม่อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรสังคมและส่วนร่วมเพื่อแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นโดยอาศัยการ บูรณาการจากองค์ความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เดิมของผู้บริหาร ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบหลักคือ 1) จินตนาการ (imagination) 2) ความยืดหยุ่น (flexible) 3) วิสัยทัศน์ (vision) (กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์. 2555)

สืบเนื่องจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ร่วมกันพิจารณา และกำหนดสมรรถนะของครู โดยวิเคราะห์ สังเคราะห์จากองค์ประกอบต่างๆดังนี้ ค่านิยม เจตคติ ความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติตามสายงาน สมรรถนะครูและบุคลากร ทางการศึกษาจึงสะท้อนถึง พฤติกรรมและคุณลักษณะซึ่งเกิดจากการรวมความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ทักษะคิด และแรงจูงใจ ของบุคคล และส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่น จากการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวสมรรถนะหลักครูมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาการศึกษาเพราะเป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานที่ครูทุกคนจำเป็นต้องมี เพื่อขับเคลื่อนให้ บรรลุตาม เป้าประสงค์ พันธกิจที่ตั้งไว้ของสถานศึกษา อันจะส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อ ผู้เรียน ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้มีระดับที่ สูงขึ้น ประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นใน การปฏิบัติงานของครูตามสมรรถนะย่อมเป็นปัจจัยส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา หากครูไม่ มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่มากพอ เปรียบได้กับขาดคุณสมบัติขั้นพื้นฐานในการประกอบ วิชาชีพครู ซึ่งอาจส่งผลให้คุณภาพสถานศึกษาลดลง คุณภาพผู้เรียนลดลง ประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพโดยรวมขององค์กรจึงขึ้นอยู่กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูเป็นสำคัญ ทั้งนี้ต้อง อาศัยผู้บริหารที่พร้อมสร้างแรงบันดาลใจให้กับให้กับบุคลากรทุกคนในองค์กรผ่านการบริหารงาน ภายใต้สถานศึกษา

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กร สามารถบริหารสถานศึกษาตามกรอบความคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งเสริม เกื้อหนุนในการพัฒนาสมรรถนะของครูในองค์กร อันจะส่งผลต่อไปยังผู้เรียนให้เติบโตเป็นไปตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับครูและสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตรัชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับของสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตรัชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตรัชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสหวิทยาเขตรัชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 1091 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสหวิทยาเขต รัชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 284 คน จากการเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตรัชวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 คือแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และประเภทตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตรัชวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย

ตอนที่ 3 สมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตรัชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สมรรถนะของครู และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตรัชวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตรัชวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สรุปผล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปพบว่าตัวอย่างที่ทำการวิจัยคือข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตรัชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 จำนวน 259 คน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และประเภทตำแหน่ง ได้ดังนี้คือส่วนใหญ่เป็นหญิง (ร้อยละ 75.3) มีอายุ 36-45 ปี (ร้อยละ 85.7) วุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 65.3) ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5-10 ปี (ร้อยละ 44.4) และเป็นครูไม่มีวิทยฐานะ (ร้อยละ 50.2)

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนคติของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตรัชวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตรัชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2

อันดับ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านจินตนาการ	3.70	0.73	มาก
2	ด้านวิสัยทัศน์	3.73	0.75	มาก
3	ด้านความยืดหยุ่น	3.78	0.77	มาก
รวมเฉลี่ย		3.74	0.69	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนคติของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตราชวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74, S.D.=0.69$) เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ด้านความยืดหยุ่นอยู่ในอันดับสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78, S.D. = 0.77$) รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73, S.D. = 0.75$) ส่วนด้านจินตนาการในอันดับต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70, S.D. = 0.73$)

3. ระดับของสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตราชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)ของระดับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตราชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2

อันดับ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	3.99	0.59	มาก
2	การบริการที่ดี	4.22	0.68	มาก
3	การพัฒนาตนเอง	4.08	0.62	มาก
4	การทำงานเป็นทีม	4.19	0.63	มาก
5	การมีจริยธรรม	4.25	0.59	มาก
รวมเฉลี่ย		4.15	0.51	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตราชวิภา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15, S.D.= 0.51$) เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า การมีจริยธรรม อยู่ในอันดับสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25, S.D.= 0.59$) รองลงมาคือ การบริการที่ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22, S.D. = 0.68$) ส่วนการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานในอันดับต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.99, S.D. = 0.59$)

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตราชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตราชวิภา ดังนี้

ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	สมรรถนะของครู (Y)					
	การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	การบริการที่ดี	การพัฒนาตนเอง	การทำงานเป็นทีม	จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	รวม Y
ด้านจินตนาการ	0.634**	0.476**	0.434**	0.353**	0.425**	0.559**
ด้านวิสัยทัศน์	0.689**	0.555**	0.437**	0.374**	0.498**	0.614**
ด้านความยืดหยุ่น	0.714**	0.508**	0.461**	0.457**	0.525**	0.640**
รวม X	0.819**	0.839**	0.834**	0.825**	0.833**	0.655**

$p < .01$

จากตารางที่ 3 พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตศรีวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .655 ($r=.655$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู ด้านความยืดหยุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสมรรถนะของครู ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน .714 มากที่สุด รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู ด้านวิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสมรรถนะของครู ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน .689 และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกทั้งหมด ในระดับปานกลาง ดังนั้นผลการวิจัยจึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะของครู

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตศรีวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตศรีวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหา ต่อยอด คิดนอกกรอบ หลายมิติในเชิงสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ ไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ใดกฎเกณฑ์หนึ่ง พร้อมทั้งจะปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์ สอดคล้องกับสภาพการทำงานในโลกยุคปัจจุบันมากขึ้นซึ่งมีความสอดคล้องกันกับภวนาถ คงแก้วและศีกฤทธิ์ ศิลาลาย (2563) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อแยกการพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านความคิดสร้างสรรค์ด้านการยืดหยุ่นและปรับตัว และด้านการมีวิสัยทัศน์ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ศิลา (2556) ที่ได้วิจัยค้นคว้าในเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะครูในโรงเรียนสำนักงานเขตบางเขน (เครือข่าย ที่ 19) สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันประกอบไปด้วย ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้านการไว้วางใจ ด้านการเจรจาต่อรอง ด้านการใช้

นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารเวลา เรียงลำดับจากมากไปน้อยตามลำดับ เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านความยืดหยุ่น (flexibility) อยู่ในอันดับสูงสุด อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตรัชชวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 มีการต้องปรับตัว ให้สอดคล้องกับนโยบายของทั้งสำนักงานเขตและกระทรวง ที่มีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ มีการพลวัตรเปลี่ยนไปทั้งวิธีการ สถานที่ บุคคล หรือการอุปถัมภ์ของโรคระบาดที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งสนับสนุน ส่งเสริม รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหาต่างๆของครูในสถานศึกษาและให้ความช่วยเหลือตามบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจารินี ลีกุลจ้อย (2556) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ บรรยากาศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และแยกเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีความยืดหยุ่นรองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีจินตนาการ ซึ่งทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. สมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตรัชชวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจน ว่าสมรรถนะของครูเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคล ซึ่งมีความสัมพันธ์ และเป็นองค์ประกอบสำคัญสำคัญต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลหรือเป็นไปตามเกณฑ์ โดยมากจากการรวบรวมความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ทัศนคติ และแรงจูงใจ ของบุคคล และส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่น ซึ่งสมรรถนะหลัก (Core Competency) เป็นความรู้ความสามารถที่ครูต้องมีเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตามแนวคิดของ McClelland (1973) ที่ได้สรุปไว้ว่า บุคคลในแต่ละองค์กรจำเป็นต้องมีสมรรถนะหลัก มีความสามารถสำคัญในตนเองเพื่อให้เกิดการบรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกันกับ ชัยธวัช สุริกร และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2564) ที่ได้ศึกษาในเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานครนายก โดยมีการศึกษาพบว่า สมรรถนะหลักของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ส่วนการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตรัชชวิภาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 มีสมรรถนะในด้านการมีจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสูงสุดเป็นอันดับแรก เนื่องจาก วิชาชีพครูครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง มีใบประกอบวิชาชีพเฉพาะ เช่น วิชาชีพด้านแพทย์ พยาบาล ทนาย ที่มีการอบรมจรรยาบรรณวิชาชีพนอกจากนี้วิชาชีพ ครูจึงเป็นผู้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ซื่อสัตย์ พร้อมปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับและวัฒนธรรม

อันดีขององค์กรและสังคมไทย สอดคล้องกับ วราภรณ์ ศรีสมพงษ์ (2565) ที่ได้ศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอเมืองจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรีตรดา โดยผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะครูโรงเรียนในอำเภอเมืองจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรีตรดามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู การทำงานเป็นทีม การพัฒนาตนเอง การบริการที่ดี

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของครูในทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู ด้านความยืดหยุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสมรรถนะของครู ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู ด้านวิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสมรรถนะของครู ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกทั้งหมด ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในแต่ละด้านนั้นมีความเกี่ยวข้องกับสมรรถนะของครู เพราะ สถานศึกษาเป็นเหมือนหน่วยย่อยของระบบการศึกษารองจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือกระทรวง ผู้บริหารจึงควรเป็นผู้นำการจัดการศึกษาในโรงเรียน ให้ต้องสอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้น และบริบทการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากโรคระบาดอุบัติใหม่หรือความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง มีกระบวนการคิด มุมมอง ไหวพริบที่สร้างสรรค์ สามารถคาดการณ์แนวโน้มความเปลี่ยนแปลงในอนาคตเพื่อขับเคลื่อนให้สถานศึกษาดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยสาเหตุที่ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครู ด้านความยืดหยุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสมรรถนะของครู ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน มากที่สุด อาจเป็นผลมาจาก ในการบริหารงานสถานศึกษาผู้บริหารต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการและแนวทางในการขับเคลื่อนสถานศึกษาอย่าง ไม่ยึดติดรูปแบบที่ตายตัวผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นและแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานดียิ่งขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จึงทำให้ปัจจัยทั้งสองด้านข้างต้นมีความสัมพันธ์กันมากที่สุดจากทั้งหมด สอดคล้องกับ ชัยธวัช สุริกร และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2564) ที่ได้ศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยมีผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อีกทั้งสอดคล้องกับ ฌฎฐกิตติ์ บุญเก่ง (2565) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตรัษฎาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตรัษฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านจินตนาการพบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดจากทั้งหมด ดังนั้นผู้บริหารจึงควรผู้บริหารเพิ่มพูนทักษะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับการมีกระบวนการคิดที่หลากหลายในการบริหาร สามารถบริหารงานได้อย่างคล่องแคล่วและรวดเร็ว ผ่านการคิดแก้ปัญหา อย่างเป็นระบบ มีไหวพริบและสร้างสรรค์ กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามบริบทของสถานศึกษา

จากผลการศึกษาในด้านระดับสมรรถนะของครูในสหวิทยาเขตรัษฎา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากและมีด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานในอันดับต่ำสุดจากทั้งหมด ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้ครูมีบทบาทในการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้านและสม่ำเสมอมากขึ้น ให้เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้ จัดให้มีการประเมินการปฏิบัติงานของตนเองอย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน และเนื่องจากผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของครูทางบวกในระดับปานกลาง โดยด้านความยืดหยุ่นมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของครู ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานมากที่สุด ดังนั้นหากองค์กรต้องการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารจึงควรมีความยืดหยุ่นในการบริหารและไม่ควรนำประสบการณ์จากการปฏิบัติงานของตนเองมาเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจ ควรรับฟัง ส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือครูอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์และบริบทสังคมปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จารินี ลีกุลจ้อย. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ฉัตรกุล เอื้อพิพัฒนากุล. (2565). *การศึกษาเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยวัช สุริกร และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(2), 65.
- ณัฐกิตติ บุญแก่. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2*. *วารสารอัล-อิกมะฮ์*, 12(5), 85 - 86.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สืบค้น 21 กันยายน 2565, จาก <https://www.kruchiangrai.net/2015/04/16>
- ภูวนาท คงแก้วและคึกฤทธิ์ ศิลาลาย. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. *ร้อยแก่นสารอุดมดี*, 6(4): 17(3), 86 – 89.
- วราภรณ์ ศรีสมพงษ์. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอเมืองจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรีตราด*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for intelligence. *American Psychologist*

